

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2020-05-26
Besvaras senast
2020-06-03 kl. 12.00

Till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:1408 Rätten till vård efter behov

Socialstyrelsen har tagit fram nationella riktlinjer för intensivvård vid extraordinära förhållanden. I dessa ska patienter prioriteras baserat på biologisk ålder (snarare än kronologisk), och mot bakgrund av Folkhälsomyndighetens rapporter om att det fortfarande finns kapacitet kvar ska dessa inte gälla än. Våldigt mycket talar dock för att de redan gäller.

Den 7 april skickade Socialstyrelsen ut allmänna råd till kommunerna. Råden skulle bistå kommunerna i deras arbete med att hantera den pågående pandemin, och de handlade bland annat om att säkerställa och stödja nödvändig och optimal användning av resurser och arbetssätt.

Kommunerna uppmanas upprätta individuella vårdplaner för patienter och brukare. Det innebär bland annat att läkarna uppmanas att på förhand göra en uppskattning av hur en person kan klara av covid-19. Läkarna ska alltså, vare sig de är närvarande eller inte, på förhand gissa sig till hur en individ kan klara en helt ny sjukdom – ofta enbart baserat på skriftlig dokumentation om patientens generella tillstånd.

CFS (clinical frailty scale) lyfts fram i riktlinjerna som lämpligt verktyg för att mäta biologisk ålder på respektive patient, och utifrån denna ska en bedömning sedan noteras i vederbörandes journal. I samband med detta skriver Socialstyrelsen att man ska ”samtala om handläggning vid eventuell covid-19-infektion utifrån prognos och de nationella principerna för prioritering inom intensivvård under extraordinära förhållanden”.

Under rådande pandemi har medierna regelbundet rapporterat om behovet av vårdplatser. Därtill ser vi hur ansvariga beslutsfattare återkommande talat om att det är glädjande att det fortfarande finns IVA-platser, trots ett extremt tryck på vården. Till råga på detta har vi läst om hur ovanligt många överlever intensivvården – över 80 procent klarar sig, rapporterade SVT i mitten av april (en siffra som hållit i sig). Inget av detta är goda nyheter. Att IVA-platser står tomma vittnar om att vårddkapaciteten inte utnyttjas till max. Att så många IVA-patienter överlever vittnar samtidigt om att fruktansvärt många svårt sjuka patienter helt nekas IVA.

Trots att svensk sjukvård uttryckligen inte har nått sin gräns har vissa regioner enligt flera uppgiftslämnare redan börjat tillämpa riktlinjerna. Vi har därmed

redan sett hur den så kallade CFS-skalan redan har avgjort om någon över huvud taget ska få slutenvård – alltså inte bara IVA.

Enligt tidningen Eskilstuna-Kuriren togs beslutet att påbörja dessa begränsningar i syfte att avlasta sjukvården redan den 20 mars i Region Stockholm. Vi har även kunnat se vittnesmål om detta i Dagens Nyheter, som föredömligt granskat detta förfarande i en rad artiklar: 81-åriga Jan var satt på palliativ vård med morfin efter att en läkare beslutat så via telefon till en sjuksköterska på det äldreboende där Jan bodde. Jans liv gick att rädda tack vare anhöriga som bestämt satte stopp för detta – efter att de av vårdgivarna uppmanats ta farväl. 72-åriga och fysiskt mycket starke Moses drabbades av något liknande när han ordinerades palliativ vård av en läkare via telefon. Sjukvården hade även skrivit in i Moses journal att han ej skulle få vårdas på sjukhus. Moses liv gick inte att rädda.

Socialministern, som har ansvar för dessa frågor, har återkommande hävdats att ingen sorteras bort och att alla i behov av en sjukvårdsplats också får det. Hon hävdar med andra ord att de vittnesmål som så många människor har kommit med, såväl vårdanställda som anhöriga, inte stämmer. Socialministern kan välja att ignorera den fruktansvärda verklighet som anhöriga vittnar om, men hon kan inte förneka det som finns på pränt: Socialstyrelsens riktlinjer, journalanteckningarna om att vissa patienter ska nekas sjukhusvård eller de anteckningar som visar att palliativ vård ordinerats av läkare via telefon.

Mot bakgrund av detta önskas socialminister Lena Hallengren svara på följande fråga:

Kommer ministern agera för att uppnå en ordning där ingen människa som har behov av vård nekas detta?

.....
Markus Wiechel (SD)

Överlämnas enligt uppdrag

Johan Welanders